

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.6.4.2024

Pan
Andrzej Haftman
Prezes Zarządu
Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji
Sp. z o.o.
ul. Składowa 1
73-110 Stargard

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/040 Postępowanie z olejami odpadowymi

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
+48 91 831 39 00, lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji Sp. z o.o., ul. Składowa 1, 73-110 Stargard ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Haftman, Prezes Zarządu ² , od 1 sierpnia 2023 r. Poprzednio, w okresie od 6 listopada 2017 r. do 31 lipca 2023 r., Prezesem Zarządu był Jan Piotr Gumuła.
Zakres przedmiotowy kontroli	Przestrzeganie przepisów w zakresie postępowania z olejami odpadowymi.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia kontroli ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Małgorzata Paciejewska-Sokołowska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/91/2024 z 9 maja 2024 r., LSZ/140/2024 z 23 sierpnia 2024 r. (akta kontroli str. 1, 18-31, 35-36, 715)

¹ Dalej: Przedsiębiorstwo lub MPK albo Spółka.

² Dalej: Prezes.

³ Do 17 września 2024 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi.
Uzasadnienie oceny ogólnej	W okresie objętym kontrolą działalność Przedsiębiorstwa w zakresie postępowania z olejami odpadowymi polegała na ich wytwarzaniu w charakterze wytwórcy pierwotnego. MPK, działając poza instalacją, nie było zobowiązane do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów. Właściwe organy administracji publicznej nie wydawały na rzecz MPK decyzji administracyjnych określających zakres i ilość wytworzonych olejów odpadowych. Przedsiębiorstwo nie zbierało olejów odpadowych od podmiotów zewnętrznych oraz nie prowadziło działalności w zakresie przetwarzania tych odpadów. Spółka była zarejestrowana w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami⁶. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości polegały m.in.: – niedokonaniu aktualizacji danych o rodzajach wytwarzanych odpadów w BDO, – nieprawidłowym prowadzeniu ewidencji olejów odpadowych oraz sprawozdawczości z uwagi na brak w latach 2020-2024 odrębnej ewidencji dla odpadów o kodach 13 02 05* i 13 02 06*, a także nieprowadzeniu kart ewidencji odpadów na bieżąco, – niezamieszczeniu w 2020 r. kart ewidencji odpadów w rejestrze BDO, – nierzetelnym ewidencjonowaniu odpadów ze względu na stwierdzoną w roku 2021 niezgodność karty ewidencji odpadów z kartami przekazania odpadów o kodzie 13 02 08*, – nieprowadzeniu monitorowania transportu olejów odpadowych w systemie SENT, – nieterminowym złożeniu sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami⁷ za rok 2020, – nierzetelnym sporządzeniu sprawozdania za rok 2021, w którym nie zawarto kompletnych danych o wytworzonych w tym okresie olejach odpadowych, – zbieraniu olejów odpadowych w sposób nieselektywny (poprzez mieszanie olejów o kodach 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*), – magazynowaniu olejów odpadowych w zbiornikach, które nie zapewniały odprowadzenia ładunków elektryczności statycznej, – niezapewnieniu zabezpieczenia przed dostępem osób nieupoważnionych do magazynowanych olejów odpadowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR	Przestrzeganie przepisów w zakresie gospodarki olejami odpadowymi.
Opis stanu faktycznego	1. W okresie objętym kontrolą Spółka nie była zobowiązana do uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów olejowych z uwagi na ich powstawanie niezwiązane z eksploatacją instalacji. Ponadto przedsiębiorstwo, w okresie objętym kontrolą, nie posiadało innych obowiązujących⁸ decyzji administracyjnych wydanych w związku z gospodarką olejami odpadowymi. Działalność Przedsiębiorstwa w zakresie

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: BDO.

⁷ Dalej: Sprawozdanie.

⁸ W latach 2004-2014 Przedsiębiorstwo posiadało zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych oraz innych niż niebezpieczne, które zostało uchylone przez Starostę Stargardzkiego na wniosek Przedsiębiorstwa. W uzasadnieniu decyzji z 13 czerwca 2014 r. wskazano m.in., że na terenie zajezdni autobusowej nie jest użytkowana żadna instalacja w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. W związku z powyższym pozwolenie na wytwarzanie odpadów nie jest wymagane przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska.

gospodarki z olejami odpadowymi polegała na ich wytwarzaniu oraz gromadzeniu w miejscach ich wstępnego magazynowania.

(akta kontroli str. 17, 86-87)

Prezes wyjaśnił, iż wytwarzanie olejów odpadowych w Przedsiębiorstwie odbywało się poza instalacją, w oparciu o art.180-180a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁹, w związku z powyższym obowiązek posiadania pozwolenia nie miał zastosowania.

(akta kontroli str. 88)

Przedsiębiorstwo nie składało wniosku dotyczącego gospodarowania odpadami w związku ze zmianą przepisów¹⁰ ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹¹. Prezes wyjaśnił, że Przedsiębiorstwo nie składało wniosku o wydanie zezwolenia na zbieranie odpadów w oparciu o art. 41 ust. 1 uod, ponieważ nie prowadziło zbierania odpadów od podmiotów zewnętrznych.

(akta kontroli str. 93)

W odniesieniu do wytwarzanych w MPK olejów przepracowanych Prezes wyjaśnił, iż w latach 2020-2024 były to: mineralne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe niezawierające związków chlorowcoorganicznych o kodzie 13 02 05*, syntetyczne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe o kodzie 13 02 06* oraz inne oleje silnikowe, przekładniowe i smarowe o kodzie 13 02 08*.

(akta kontroli str. 86)

Prezes wyjaśnił, że wytwarzanie olejów odpadowych było ściśle powiązane z harmonogramem obsługi technicznych, wynikających z przebiegów pojazdów.

(akta kontroli str. 87-88)

Dyrektor ds. Technicznych¹² wyjaśnił, iż Przedsiębiorstwo eksploatowało 47¹³ pojazdów. Częstotliwość wymiany olejów w pojazdach została określona w zarządzeniach¹⁴ Prezesa, według których w latach 2020-2024¹⁵ interwały wymian wynosiły dla:

- 1) oleju silnikowego – 30 tys. km przebiegu, w średnim czasookresie pięciu miesięcy. Objętość wymienianego oleju wynosić miała średnio 28 litrów;
- 2) oleju przekładniowego w skrzyni biegów – 120 tys. km przebiegu, w średnim czasookresie 20 miesięcy. Objętość wymienianego oleju wynosić miała średnio 18 litrów;
- 3) oleju przekładniowego w moście napędowym – 180 tys. km przebiegu, w średnim czasookresie pięciu miesięcy. Objętość wymienianego oleju wynosić miała średnio 16 litrów.

(akta kontroli str. 15, 67-78, 89, 788)

Wpis do rejestru BDO został dokonany 15 listopada 2018 r. na wniosek Przedsiębiorstwa, złożony w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego¹⁶. W dokumentacji Przedsiębiorstwa nie pozostawiono wersji końcowej złożonego wniosku. Przedsiębiorstwo przedłożyło wniosek rejestracyjny

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 54; dalej: poś.

¹⁰ W związku z art. 14 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1592, ze zm.), zmienionej ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1579, ze zm.).

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, ze zm.; dalej: uod.

¹² Upoważniony 11 maja 2024 r. do udzielania wyjaśnień w imieniu Prezesa; dalej: Dyrektor.

¹³ Do 28 lutego 2023 r. użytkowanych było 48 pojazdów.

¹⁴ Zarządzenie nr 5/2022 z 30 grudnia 2022 r. oraz aneks nr 1/2024 r. z 16 lutego 2024 r.; w dokumentacji Przedsiębiorstwa nie odnaleziono zarządzeń, które obowiązywały w okresie od 1 stycznia 2020 r. do 29 grudnia 2022 r.

¹⁵ Z wyjątkiem okresu od 30 grudnia 2022 r. do 16 lutego 2024 r., w którym interwały wymian wynosiły dla: oleju silnikowego – 20 tys. km; oleju przekładniowego w skrzyni biegów – 180 tys. km; oleju przekładniowego w moście napędowym – 180 tys. km.

¹⁶ Dalej: Urząd Marszałkowski.

wygenerowany z BDO, który zawierał wpis rejestracyjny w dziale XII. Dział dotyczył wytwórcy odpadów zobowiązanego do prowadzenia ewidencji odpadów niepodlegających obowiązkowi uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów albo pozwolenia zintegrowanego. Przedsiębiorstwo zarejestrowano w BDO pod numerem 000103127. MPK posługiwało się numerem rejestrowym m.in. na dokumentach dotyczących gospodarki z odpadami.

(akta kontroli str. 294-318, 473-474, 644)

W zakresie olejów odpadowych wniosek rejestrowy zawierał dane o wytwarzaniu odpadów o kodach 13 02 08* oraz 13 05 02*¹⁷. Nie zawierał informacji o odpadach oznaczonych kodami 13 02 05* oraz 13 02 06*, mimo że w MPK w czasie składania wniosku rejestracyjnego do BDO i w okresie poprzedzającym, wytwarzano odpady o ww. kodach. Wpis rejestracyjny BDO od momentu zgłoszenia nie był przez Przedsiębiorstwo aktualizowany, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 302)

2. Przedsiębiorstwo prowadziło pełną ewidencję odpadów, według której wytworzyło w: 2024 r. – 1,78 Mg, 2023 r. – 3,775 Mg, 2022 r. – 3,46 Mg, 2021 r. – 1,634 Mg, 2020 – 3,15 Mg olejów odpadowych zaewidencjonowanych pod kodem 13 02 08*.

(akta kontroli str. 87, 250-292)

Przedsiębiorstwo nie prowadziło odrębnej ewidencji dla odpadów o kodach 13 02 05* oraz 13 02 06*, wykazując łącznie wszystkie wytworzone oleje odpadowe w ewidencji z kodem odpadu 13 02 08*, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 93)

Za rok 2020 Przedsiębiorstwo przedłożyło kartę ewidencji odpadów¹⁸ o kodzie 13 02 08* prowadzoną odręcznie, w wersji papierowej. Do rejestru BDO nie została wprowadzona elektroniczna KEO dotycząca olejów odpadowych wytworzonych w tym okresie, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 93, 258)

Karty przekazania odpadów¹⁹ o kodzie 13 02 08*, były zgodne z KEO o kodzie 13 02 08* w zakresie masy odpadów i terminów ich przekazania, z wyjątkiem jednej KPO, która nie została ujęta w ewidencji, co miało miejsce w 2021 r. i zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 250-293)

Przedsiębiorstwo nie prowadziło ewidencji odpadów na bieżąco w pełnym zakresie. KEO była uzupełniana zbiorczo - na koniec roku kalendarzowego, w oparciu o KPO, w związku z czym daty wytworzenia odpadu wykazanej w ewidencji odpadu nie można było uznać za zgodną ze stanem faktycznym, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 87-88, 473-474)

W sprawie funkcjonowania BDO, Kierownik działu logistyki odpowiedzialny w Spółce za prowadzenie i obsługę systemu, wyjaśnił: *Istniejące w bazie KEO można edytować w okresie bieżącym. System nie umożliwia dodania KEO z nieistniejącym wcześniej kodem odpadu za zamknięty okres rozliczeniowy. Nowy kod generowany jest w bieżącym roku kalendarzowym. Dane z KEO nie są automatycznie importowane do sprawozdania. Sprawozdanie można edytować. Do momentu złożenia Sprawozdania, wszystkie zmiany zapisują się w aktualnej wersji, po złożeniu zmiany zapisują się w formie korekty z kolejnym numerem dokumentu. W korekcie sprawozdania można dodać nowy kod i masę odpadu, pomimo braku w systemie odpowiedniego KEO. System umożliwia tworzenie korekt sprawozdania niezgodnych*

¹⁷ Szlamy z odwadniania olejów w separatorach.

¹⁸ Dalej: KEO

¹⁹ Dalej: KPO. Analizie poddano łącznie 17 kart.

z ewidencją. Dokument Potwierdzenie wystawienia karty przekazania odpadów w systemie BDO podlega edycji. Do momentu zatwierdzenia Potwierdzenia wystawienia karty można usunąć ją z systemu. W momencie tworzenia przekazania odpadu równolegle generuje się KPO oraz Potwierdzenie wystawienia karty przekazania odpadów.²⁰ PWKPO jest dokumentem, który przekazywany jest kierowcy odbierającemu transport. KPO staje się nieedytowalne, po zatwierdzeniu go przez odbiorcę. Odbiorca ma możliwość późniejszej edycji KPO, jeżeli stwierdzi taką konieczność. Karty przekazania odpadów i karty ewidencji odpadów funkcjonują niezależnie od siebie. Możliwie jest tworzenie KPO o danym kodzie odpadu, bez uzupełniania KEO w analogicznym zakresie.

Oględziny sposobu funkcjonowania BDO²¹ potwierdziły powyższe wyjaśnienia pracownika Spółki. Podczas oględzin stwierdzono również rozbieżności w nazewnictwie poszczególnych dat²² pomiędzy widokiem systemowym KEO i KPO a danymi zawartymi w analogicznych kartach wygenerowanych w formacie pdf. W zakresie KEO ze wszystkich lat²³, możliwe było dokonanie zmian²⁴ w pozycjach dotyczących daty i masy odpadów. W zakresie KPO informacja, iż karta była korygowana, wyświetlała się jedynie w widoku systemowym. Informacji o dokonywanych korektach nie widać w odpowiedniku karty wygenerowanym w formacie pdf. Z poziomu użytkownika BDO, nie został utworzony dostęp do rejestru wykonanych w systemie operacji.

(akta kontroli str. 723-776)

Przedsiębiorstwo dokonując wyboru podmiotu, któremu przekazywało oleje odpadowe weryfikowało jego stan formalno-prawny. Przekazanie odpadów było organizowane z wykorzystaniem danych z rejestru BDO. MPK weryfikowało odbierających odpady, m.in. pod kątem posiadania przez nich uprawnień do zbierania olejów odpadowych.

(akta kontroli str. 93, 102-141)

Przedsiębiorstwo nie dysponowało wiedzą, do jakiego procesu odzysku lub unieszkodliwiania zostały przekazane wytworzone w MPK oleje odpadowe, ponieważ nie pozyskiwało takich danych.

(akta kontroli str.101, 473-474, 644)

Przedsiębiorstwo nie prowadziło monitorowania transportu olejów odpadowych w systemie SENT pomimo, iż przekazania²⁵ odpadów dokonywane w latach 2020-2024 przekraczały masę 500 kg, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 16, 259-292)

Przedsiębiorstwo, zgodnie z wymogami art. 72 ust. 1 uod, przechowywało archiwalne wersje ewidencji²⁶ odpadów oraz dokumenty, na podstawie których prowadzono gospodarkę olejami odpadowymi i sporządzano ewidencję odpadów.

(akta kontroli str. 94-100, 250-292, 475-530)

3. Przedsiębiorstwo za lata 2019-2023 składało roczne sprawozdania do Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego. Sprawozdanie za rok 2019 MPK początkowo złożyło w wersji papierowej 9 marca 2020 roku. Poprzez rejestr BDO sprawozdanie

²⁰ Dalej: PWKPO (przypis kontrolera NIK).

²¹ Przeprowadzone w dniu 28 sierpnia 2024 r.

²² Rozbieżności dotyczą nazewnictwa dat utworzenia KPO i daty wytworzenia odpadu w KEO. Z widoku systemu KPO w punkcie nazwanym Informacja o karcie – figuruje nazwa data wytworzenia karty. Po wygenerowaniu wersji pdf – ta sama data nazwana jest datą zatwierdzenia karty przekazania odpadów. Z żadnego poziomu nie jest uzyskiwana informacja, która data stanowi datę sporządzenia karty. W KEO w widoku systemowym widnieje sformułowanie „data wytworzenia odpadu”, w wydruku pdf określenie „data”.

²³ Również w okresach zamkniętych, wykazanych w sprawozdaniach.

²⁴ System BDO dokonuje zapisu wprowadzonych zmian.

²⁵ W latach 2020-2024 miało miejsce 17 przekazania olejów odpadowych, z czego 16 przekraczało masę 500 kg.

²⁶ Tzn. KEO i KPO.

zostało przesłane terminowo²⁷. Nie zawierało ono jednak załączników w dziale Dokumenty²⁸, w związku z powyższym jego autokorekta została wysłana 26 października 2020 r. Korekta została zatwierdzona 27 października 2020 r. W roku 2019 ewidencja odpadów była prowadzona w wersji papierowej. Dane z ewidencji dotyczące olejów odpadowych²⁹, były zgodne z danymi ze sprawozdania w zakresie kodów odpadów i ich masy.

(akta kontroli str. 383-415, 716-722, 788)

Sprawozdanie za rok 2020 było zgodne z ewidencją w zakresie masy wytworzonych odpadów, jednak zostało złożone nieterminowo, tj. 26 października 2021 r., co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 367-382, 722)

Sprawozdanie za rok 2021 zostało złożone w terminie ustawowym³⁰, jednak nie zawierało danych o odpadach o kodzie 13 02 08* przekazanych firmie transportującej odpady, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 283, 293, 351-366, 645, 722)

Sprawozdania za lata 2022-2023 były zgodne z KEO o kodzie 13 02 08* i zostały złożone terminowo³¹. Informacja o zatwierdzeniu sprawozdania za rok 2022 została przekazana w systemie BDO – 30 listopada 2023 r., a za rok 2023 – 27 maja 2024 r.

(akta kontroli str. 293, 319-350, 722)

W konsekwencji nieprowadzenia przez Przedsiębiorstwo odrębnej ewidencji dla odpadów o kodach 13 02 05* oraz 13 02 06*, dane o tych odpadach nie zostały wykazane w sprawozdaniach za lata 2020-2023. Odpady zostały ujęte pod jednym wspólnym kodem 13 02 08* zamiast w trzech odrębnych, co stanowiło skutek nieprawidłowości dotyczącej nieprowadzenia ewidencji odpadów o tychże kodach.

(akta kontroli str. 93)

4. Magazynowanie olejów odpadowych, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5 uod, miało w Przedsiębiorstwie charakter wyłącznie wstępnego magazynowania odpadów przez ich bezpośredniego wytwórcę.

(akta kontroli str. 86-88, 92)

Magazynowanie odbywało się na działce położonej w Stargardzie na terenie stanowiącym własność Przedsiębiorstwa.

(akta kontroli str. 18-31, 92)

Czas magazynowania w MPK odpadów olejowych, o którym mowa w art. 25 ust. 5 uod nie przekraczał roku. Przekazanie zebranych olejów odpadowych miało miejsce od dwóch do czterech razy w ciągu każdego roku.

(akta kontroli str. 97-98, 259-292)

Zbiorniki, w których magazynowano odpady, posiadały oznaczenia określone w § 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 października 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z olejami odpadowymi³². Zbiorniki były szczelne, zamykane, wykonane z materiałów trudno zapalnych i odpornych na działanie olejów. Nie zapewniono odprowadzenia z pojemników ładunków elektryczności statycznej, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 418-442, 443-469)

²⁷ 22 października 2020 r., tj. z dotrzymaniem terminu do 30 października 2020 r. określonym w art. 26 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-COV-2 (Dz. U. poz. 875, ze zm.).

²⁸ Pełnomocnictwo, potwierdzenie opłaty skarbowej od pełnomocnictwa do reprezentacji.

²⁹ W 2019 r. MPK prowadziło ewidencję i sprawozdawczość dla olejów odpadowych o kodach 13 02 08* oraz 13 05 02*.

³⁰ 14 marca 2022 r.

³¹ Sprawozdanie za rok 2022 złożono 14 marca 2023 r., sprawozdanie za rok 2023 złożono 26 lutego 2024 r.

³² Dz. U. poz. 1694, dalej: rozporządzenie w sprawie postępowania z olejami.

Garaż³³ usytuowany był na obrzeżach działki, za kompleksem budynków administracyjno-warsztatowych. Grunt magazynu był utwardzony płytą chodnikową. Pomieszczenie było zadaszone i osłonięte przed opadami atmosferycznymi. Nie stwierdzono śladów świeżych wycieków oleju. W trakcie kontroli zostało zmienione poszycie garażu (z włókna szklanego na blachę ognioodporną). W trakcie kontroli NIK zrezygnowano z przechowywania odpadów w otwartym pomieszczeniu poprzez zamontowanie zamykanej bramy, która zapewniała dostęp do magazynu olejów wyłącznie osobom upoważnionym. Zainstalowano wizyjny system monitorowania miejsca składowania odpadów. Przeprowadzone 5 i 26 czerwca 2024 r. oględziny, w tym dokonane zmiany, potwierdziły, że organizacja magazynowania odpadów odbywała się z uwzględnieniem traktowania olejów odpadowych jako odpadów niebezpiecznych dla środowiska.

(akta kontroli str. 418-442, 443-469)

Oleje odpadowe były magazynowane w zlewarce³⁴ olejowej ogólnodostępnej na hali napraw, a następnie w zbiorniku typu Mauser usytuowanym w budynku technicznym – otwartym garażu, co nie zapewniało zabezpieczenia odpadów niebezpiecznych przed dostępem osób nieupoważnionych i zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 418-442, 443-469, 470-471, 473-474)

W Instrukcjach Bezpieczeństwa Pożarowego obowiązujących w Przedsiębiorstwie w latach 2020-2024 nie zostały wskazane i scharakteryzowane warunki ochrony przeciwpożarowej dotyczące magazynowania olejów odpadowych oraz nie został opisany proces postępowania z odpadami niebezpiecznymi dla środowiska³⁵, jak stanowi § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów³⁶.

(akta kontroli str. 142-243)

Prezes wyjaśnił, że *warunki ochrony przeciwpożarowej magazynowania olejów odpadowych, czy też postępowania z odpadami niebezpiecznymi dla środowiska, są sporządzane w operacie przeciwpożarowym*.

(akta kontroli str. 246)

W toku kontroli Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego została uzupełniona w części dotyczącej charakterystyki budowlanej obiektów. W jej treści dodano magazyn olejów odpadowych jako obiekt „H-J” oraz określono jego parametry, m.in. takie jak: klasa odporności ogniowej; obciążenie ogniowe; ilość stref pożarowych; materiał wykonania; rodzaj instalacji; przeciwpożarowy wyłącznik prądu, wyposażenie w gaśnice i zaopatrzenie w wodę.

(akta kontroli str. 146)

Dyrektor wyjaśnił, że *oleje stanowią substancję palną ale nie niebezpieczną pożarowo*.

(akta kontroli str. 444, 475-530)

Prezes wyjaśnił, iż *Przedsiębiorstwo nie przekazywało instrukcji oraz planów do Powiatowej Straży Pożarnej, ponieważ nie jest zakwalifikowane jako obiekt bądź teren, dla którego należy przekazać taką informację*.

(akta kontroli str. 246)

Sposób magazynowania olejów w MPK nie naruszał wymogów ochrony przeciwpożarowej.

³³ Obiekt pełniący funkcję magazynu olejów odpadowych.

³⁴ Mobilne urządzenie złożonego z misy wychwytowej i 80 litrowego zbiornika.

³⁵ Dotyczy olejów odpadowych o kodach 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*.

³⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 822, dalej: rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

(akta kontroli str. 418-469)

Przedsiębiorstwo, w całym okresie podlegającym kontroli, dysponowało³⁷ środkami służącymi do zbierania i neutralizowania wycieków. Sorbent dostępny był w magazynie i hali napraw.

(akta kontroli str. 531-552)

Przedsiębiorstwo zbierało i przechowywało oleje odpadowe w sposób nieselektywny, dokonując mieszania olejów o kodach 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 93)

Różnica³⁸ pomiędzy ilością nowych olejów wydanych przez magazyn Przedsiębiorstwa w latach 2020-2024 a masą wytworzonych w analogicznym okresie olejów odpadowych wyniosła 2 333 litrów, co zostało wyjaśnione jako mieszczące się w normie eksploatacyjnej.

(akta kontroli str. 94-98, 643)

Prezes wyjaśnił, iż *silniki podczas eksploatacji zużywają olej. Przyjmuje się, że sprawny silnik może pobrać 0,5 l oleju silnikowego na przebieg 1 000 km, starsze modele do 1l/1 000 km.*

(akta kontroli str. 246)

Olej przepracowany z wszystkich autobusów stanowiących flotę Przedsiębiorstwa zrzucany był do jednej, ogólnodostępnej na hali napraw zlewarki. Poszczególne zrzuty nie były ważone i ewidencjonowane. W zlewarce mieszano oleje o kodach 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*, a po jej napełnieniu ciecz trafiała do zbiornika głównego o pojemności 1 000 litrów³⁹ w magazynie. Zrzuty oleju odpadowego ze zlewarki do zbiornika docelowego, również nie były ewidencjonowane. Objętość olejów odpadowych w nim zawartych określano według wskazania poziomu napełnienia zbiornika. Objętość była spisywana przez wyznaczonego pracownika przed planowanym przekazaniem. Zrzuty oleju do zbiornika nie były ważone. Ich masę ustalano poprzez zastosowanie współczynnika przeliczeniowego⁴⁰.

(akta kontroli str. 87-88, 418-419, 443-445, 473-474)

Prezes wyjaśnił: *Spółka określała masę wytworzonego odpadu w oparciu o przyjęte wskaźniki, które umożliwiają przeliczenie objętości na masę wyrażoną w kilogramach.*

(akta kontroli str. 93)

Prokurenci Spółki wyjaśnili: *MPK stosowało przelicznik, iż jeden litr zużytego oleju odpadowego równy były 0,9 kg. Przyjęty przelicznik wynikał z dokonania ważenia jednego litra zużytego oleju.*

(akta kontroli str. 788)

5. W okresie objętym kontrolą w Przedsiębiorstwie nie zostały przeprowadzone kontrole Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Urzędu Marszałkowskiego w zakresie postępowania z olejami odpadowymi, jak również żadne inne kontrole dotyczące postępowania z odpadami.

(akta kontroli str. 16, 79-83)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przedsiębiorstwo nie dokonało aktualizacji danych w BDO w zakresie rodzaju wytwarzanych odpadów. Wniosek rejestracyjny nie zawierał informacji o odpadach oznaczonych kodami 13 02 05* oraz 13 02 06*, mimo że w MPK wytwarzano odpady o ww. kodach. Stanowiło to konsekwencję ujmowania

³⁷ W roku 2020 zakupiono 40 kg sorbentu; 2021 r. - 30 kg; 2022 r. - 50 kg; 2023 r. - 20 kg; 2024 r. - 60 kg.

³⁸ Ustalona w oparciu o transakcje magazynowe (RW, WZ).

³⁹ Typu Mauser.

⁴⁰ Masa = objętość w litrach x przeciętna gęstość oleju wyrażona współczynnikiem 0,9.

w dokumentacji MPK wszystkich olejów odpadowych z jednym kodem odpadu 13 02 08*.

(akta kontroli str. 294-318, 473-474, 644)

Zgodnie z art. 59 ust. 1 uod Podmiot wpisany do rejestru jest obowiązany do złożenia marszałkowi województwa wniosku o zmianę wpisu w rejestrze przy użyciu aktualizacyjnego formularza elektronicznego za pośrednictwem indywidualnego konta w Bazie danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, w przypadku zmiany: 1) informacji zawartych w rejestrze; 2) zakresu prowadzonej działalności wymagającej wpisu do rejestru w terminie 30 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana.

Informacje zawarte w BDO obejmowały m.in. rodzaj wytwarzanych odpadów. Według rozporządzenia w sprawie katalogu odpadów⁴¹ rodzaj odpadów identyfikuje kod składający się z sześciu cyfr.

Prokurenci Spółki wyjaśnili, że MPK stosuje oleje mineralne i syntetyczne od ponad dekady. Oleje odpadowe o kodach 13 02 05* oraz 13 02 06* nie zostały ujęte ponieważ były magazynowane pod kodem 13 02 08*.

(akta kontroli str. 788)

2. Przedsiębiorstwo nieprawidłowo prowadziło ewidencję oraz sprawozdawczość dotyczącą olejów odpadowych, z uwagi na brak odrębnej ewidencji dla odpadów o kodach 13 02 05* i 13 02 06*.

MPK nie prowadziło ewidencji oraz sprawozdawczości dla odpadów olejowych o kodach 13 02 05* i 13 02 06*, pomimo iż eksploatowało pojazdy wykorzystujące oleje syntetyczne oraz mineralne, które po przepracowaniu stanowiły odpady o ww. kodach.

(akta kontroli str. 86, 94-96, 250-258, 722)

Według art. 66 ust. 1 uod posiadacz odpadów obowiązany był do prowadzenia na bieżąco ich ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z katalogiem odpadów. Natomiast na podstawie art. 70 uod posiadacz odpadów miał prowadzić KEO dla każdego rodzaju odpadów odrębnie. W zakresie, o którym mowa w art. 75 ust. 2 pkt 2 lit. a uod należało przedstawić dane zgodne z stanem faktycznym.

Prezes wyjaśnił: Biorąc pod uwagę szeroki zakres podgrup objętych kodami mieszczącymi się w grupie kodów 13 02, w ocenie Przedsiębiorstwa, biorąc pod uwagę technologię odzysku, kod pierwotnie deklarowany 13 02 08* obejmował najszerszy zakres. Obecnie Przedsiębiorstwo modyfikuje system ewidencjonowania olejów, a przyjęty system będzie precyzyjnie kwalifikował grupy produktów o właściwych kodach.

(akta kontroli str. 93)

Kierownik działu logistyki wyjaśnił: *Nie istnieje możliwość skorygowania ewidencji i sprawozdań, ponieważ nie jestem w stanie określić masy wytworzonych w okresie od 2020-2024 olejów o kodach 13 02 05* i 13 02 06*. Nie mogę również wygenerować nowych kart ewidencji za zamknięte okresy sprawozdawcze, system tego nie umożliwia.*

(akta kontroli str. 474)

3. Przedsiębiorstwo nieprawidłowo prowadziło ewidencję olejów odpadowych w roku 2020 wskutek niezamieszczenia KEO w elektronicznie prowadzonym rejestrze BDO.

KEO o kodzie 13 02 08* za ww. okres została sporządzona jedynie w wersji papierowej, pomimo obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów elektronicznie za pośrednictwem BDO.

⁴¹ Objaśnienia pkt 2: Dwie pierwsze cyfry kodu oznaczają grupę odpadów wskazującą źródło powstawania odpadów. Oznaczenie grupy odpadów łącznie z dwiema następnymi cyframi identyfikuje podgrupę odpadów, natomiast kod składający się z sześciu cyfr identyfikuje rodzaj odpadów.

(akta kontroli str. 258)

Na podstawie art. 1 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 stycznia 2020 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw⁴², do 30 czerwca 2020 r. dopuszczone było sporządzanie dokumentów ewidencji odpadów w formie papierowej. Wprowadzanie tych dokumentów do BDO należało zakończyć nie później niż w terminie do 31 lipca 2020 r.

Prezes wyjaśnił, że rok 2020 był pierwszym rokiem elektronicznego wypełniania kart ewidencji odpadu i w tym okresie podjęte zostały działania wdrożeniowe, a pełnowymiarowe korzystanie z elektronicznej formy realizacji zadań nałożonych ustawą wdrożone zostało w roku 2021. Powyższe nie zmienia faktu, że w tym okresie była prowadzona ewidencja papierowa odpadu.

(akta kontroli str. 93)

4. Ewidencja odpadów o kodzie 13 02 08* w roku 2021 była prowadzona nierzetelnie, ponieważ karta ewidencji odpadów była niezgodna z KPO.

Odpady wykazane w KPO nr 00021/2021/KPO/0001/000103127 z 7 grudnia 2021 r., zaewidencjonowane z kodem 13 02 08*, o masie 0,14 Mg, przekazane firmie transportującej odpady U (...) 10 grudnia 2021 r., nie zostały ujęte w KEO o kodzie 13 02 08*.

(akta kontroli 256, 283, 293)

Zgodnie z uod posiadacz odpadów ma obowiązek prowadzenia na bieżąco ich ilościowej i jakościowej ewidencji (art. 66 ust. 1). Ewidencję prowadzi się z zastosowaniem m.in. KEO (art. 67 ust. 1 pkt. 1 lit. b). Dokumenty ewidencji powinny zawierać masę odpadów lub suchą masę odpadów oraz kod i rodzaj odpadów (art. 67 ust. 3 pkt 9). Natomiast w zakresie, o którym mowa w art. 67 ust. 3 uod pkt. 2 należało przedstawić rzetelne dane.

Prezes wyjaśnił, iż KPO zawierało błędny kod odpadu⁴³, który powinien być wykazany jako 14 06 03*.

(akta kontroli str. 93)

Według informacji otrzymanej od firmy transportującej odpady⁴⁴, odpad przekazany w 2021 r. stanowił olej odpadowy o kodzie 13 02 08*.

(akta kontroli str. 645)

Kierownik działu logistyki wyjaśnił: Początkowo sądziłem, że odpady te zostały przekazane z błędnym kodem odpadu. Po rozmowie telefonicznej w dniu 26 czerwca 2026 r. z pracownikiem firmy U (...) uzyskałem informację, iż płyn znajdujący się w systemie, który służy do mycia silników i ich elementów prawdopodobnie był w tak znacznym stopniu zanieczyszczony olejami odpadowymi, iż nastąpiła zmiana jego kwalifikacji z rozpuszczalnika o kodzie 14 06 03* na olej odpadowy o kodzie 13 02 08*. Nie pamiętam, kto zmienił w systemie numer kodu odpadu.

(akta kontroli str. 474)

5. Przedsiębiorstwo nieprawidłowo ewidencjonowało odpady w latach 2020-2024, z uwagi na nieprowadzenie ewidencji na bieżąco, w zakresie dotyczącym KEO. KEO była uzupełniana wtórnie - wpisy w karcie MPK dokonywało zbiorczo na koniec roku kalendarzowego, w oparciu o prowadzone na bieżąco KPO. Wskutek nieodpowiednio zorganizowanego procesu ewidencjonowania dokonywanych

⁴² Dz.U. poz. 150. Przywołana zmiana weszła w życie z dniem 31 stycznia 2020 r. Z dniem 31 marca 2020 r. weszła kolejna zmiana, według której wskazane terminy wydłużono odpowiednio do 31 grudnia 2020 r. oraz 31 stycznia 2021 r. Następnie z dniem 16 maja 2020 r. uchylono art. 236a ust. 3 (ostateczny termin zakończenia wprowadzania dokumentów do BDO). Wprowadzono również przepis art. 236b ust. 1 „Podmioty, o których mowa w art. 50 ust. 1 i art. 51 ust. 1, mogą prowadzić ewidencję odpadów na zasadach określonych w art. 236a ust. 1 przed uzyskaniem wpisu do rejestru

⁴³ Płyn znajdujący się w systemie U (...)27 S w roku 2023 został przekazany, zaewidencjonowany i sprawozdany jako odpad o kodzie 14 06 03*.

⁴⁴ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

zrzutów oleju, daty wytworzenia odpadu wykazanej w KEO nie można uznać za zgodną ze stanem faktycznym.

(akta kontroli str. 473-474)

Na podstawie art. 66 ust. 1 uod posiadacz odpadów obowiązany był do prowadzenia na bieżąco ich ilościowej i jakościowej ewidencji zgodnie z katalogiem odpadów określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 3 uod.

Kierownik działu serwisu wyjaśnił, że serwis monitoruje ilość wlewanego do pojazdów oleju, poprzez zatwierdzanie dokumentów rozchodu wewnętrznego. W Dziale Serwisu nie jest prowadzona dokumentacja dotyczącą zlewanego z pojazdów oleju. W dokumentacji Serwisu jest odnotowywany wykaz przeprowadzonych czynności. Zlewarka olejowa jest ogólnie dostępna na hali napraw. Dział serwisu nie monitoruje ilości olejów odpadowych. Pracownicy, którzy dokonują serwisów codziennych pojazdów w sytuacji stwierdzenia napełnienia zlewarki zgłaszają ten fakt Mistrzowi i wspólnie z nim dokonują zrzutu oleju ze zlewarki do Mausera.

(akta kontroli str. 470-472, 553-642)

Kierownik działu logistyki wyjaśnił: Zbieraniem i zrzutami olejów zajmowali się pracownicy Działu Serwisu. Informację o konieczności opróżnienia pojemnika magazynującego – Maussera, otrzymywałem z Działu Serwisu. Po takiej informacji uzgadniałem, z wybraną poprzez BDO firmą odbiór i przekazanie olejów. Przed dokonaniem przekazania, ustalałem ilość zebranego w Mausserze oleju na podstawie miary pojemnika – wskaźnika ilości litrów. Dokonywałem ustalenia masy zebranych olejów określając ją przy użyciu współczynnika. Firmy, które odbierały olej nie dokonywały pomiaru jego masy i składu w momencie przekazania. Weryfikowano jedynie obecność wody przy otwarciu zbiornika poprzez zanurzenie do zbiornika z olejem pionowego trzonka-wskaźnika, na którym odznacza się ślad oleju i wody. Po dokonaniu przekazania odpadu i wystawieniu karty przekazania odpadu uzupełniałem odpowiednio wpisy w karcie ewidencji odpadów o kodzie 13 02 08*. Wszystkie przekazane w latach 2020-2024 oleje odpadowe zostały zebrane i przekazane z kodem odpadu 13 02 08*.

(akta kontroli str. 443-445)

Prokurenci Spółki wyjaśnili, że MPK prowadziło na bieżąco karty przekazania odpadów, które stanowią element ewidencji. W celu terminowego prowadzenia kart ewidencji odpadów wdrożono zmiany organizacyjne.

(akta kontroli str. 789)

Zdaniem NIK brak bieżącego prowadzenia ewidencji mógł powodować brak należytej kontroli nad ilością wytwarzanych i zbieranych w MPK olejów odpadowych.

6. Przedsiębiorstwo nie prowadziło monitorowania transportu olejów odpadowych w systemie SENT pomimo, że z ewidencji odpadów wynikało, iż każde przekazanie odpadów dla firmy E (...) dokonane w latach 2020-2024 - łącznie 16 dostaw - przekraczało masę 500 kg.

(akta kontroli str. 259-292, 293)

Na podstawie ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu paliwami opałowymi⁴⁵:

- systemowi monitorowania przewozu i obrotu podlega przewóz towarów objętych pozycjami CN2710 - jeżeli masa brutto przesyłki towarów objętych

⁴⁵ Dz. U. z 2023 r. poz.104 ze zm.

tymi pozycjami przekracza 500 kg lub jej objętość przekracza 500 litrów (art. 3 ust. 2 pkt 1 lit. c ww. ustawy);

- w przypadku przewozu towaru rozpoczynającego się na terytorium kraju podmiot wysyłający jest obowiązany, przed rozpoczęciem przewozu towaru, przesłać do rejestru zgłoszenie, uzyskać numer referencyjny dla tego zgłoszenia i przekazać ten numer przewoźnikowi. W przypadku dostawy towarów w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, zwanej dalej „dostawą towarów”, podmiot wysyłający jest obowiązany również przekazać numer referencyjny podmiotowi odbierającemu (art. 5 ust. 1 ww. ustawy).

Prezes wyjaśnił: (...) Podmiot wysyłający jest inicjatorem zgłoszenia nadając mu pierwotny charakter. Przechodząc do definicji legalnej pojęcia podmiotu wysyłającego należy uznać, że wymogi określone ustawą wiążą Przedsiębiorstwo, jedynie w przypadku gdy jest dostawcą towaru, a po wydaniu towaru jest on przewożony na rzecz podmiotu odbierającego. W ramach realizacji procesu odbioru odpadu to przewoźnik był dla Przedsiębiorstwa stroną umowy, co tym samym wyklucza możliwość stwierdzenia, iż wyczerpane są w stosunku do Przedsiębiorstwa przesłanki definiujące podmiot wysyłający, a tym samym wyklucza obowiązek realizacji zgłoszenia.

(akta kontroli str. 249)

Według art. 2 pkt 7 ww. ustawy podmiot wysyłający to osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność gospodarczą.

W rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 sierpnia 2018 r. w sprawie dodatkowych danych podlegających wskazaniu w zgłoszeniu przewozu towarów⁴⁶ w § 4 określono, że w zgłoszeniu, o którym mowa w art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 ustawy, w przypadku przewozu towarów będących odpadem w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (...), odpowiednio podmiot wysyłający, podmiot odbierający i przewoźnik wskazuje sześciocyfrowy kod tych towarów, zgodny z katalogiem odpadów określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

NIK stwierdza, że w odniesieniu do Przedsiębiorstwa przesłanki określające podmiot wysyłający zostały spełnione⁴⁷.

Przedsiębiorstwo w czasie trwania kontroli wdrożyło⁴⁸ zmiany z zakresie dokonywania zgłoszeń transportu, począwszy od przekazania olejów odpadowych o łącznej masie 1,178 Mg, które zostało zarejestrowane w systemie SENT.

(akta kontroli str. 777-784, 789)

7. Przedsiębiorstwo nierzetelnie sporządziło sprawozdanie za rok 2021 odnoszące się do olejów odpadowych, ponieważ nie zawarto w nim wszystkich danych o wytworzonych w tym okresie olejach odpadowych. Przedsiębiorstwo nie ujęło w sprawozdaniu odpadów wykazanych w KPO z 7 grudnia 2021 r., zaewidencjonowanych z kodem 13 02 08*, o masie 0,14 Mg, przekazanych firmie U. (...) 10 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 283, 351-366, 722)

⁴⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 1259; wcześniej Dz. U. z 2019 r. poz. 301 (§ 3a).

⁴⁷ Przedsiębiorstwo dokonywało ostatniej przed rozpoczęciem przewozu olejów odpadowych ich dostawy. Po wydaniu olejów odpadowych firmie transportującej, która była jednocześnie ich odbiorcą – oleje były przewożone na rzecz podmiotu odbierającego.

⁴⁸ Zgłoszenie SENT o numerze 20240820005324 z dnia 21 sierpnia 2024 dotyczące: KPO 00017/2024/KPO/0001/000103127 odpady olejowe o kodzie 13 02 05* i masie 0,1580 Mg, KPO 00016/2024/KPO/0001/000103127 odpady olejowe o kodzie 13 02 06* i masie 0,1400 Mg, KPO 00015/2024/KPO/0001/000103127 odpady olejowe o kodzie 13 02 08* i masie 0,8800 Mg.

Podstawą sporządzenia sprawozdania są dane zawarte w ewidencji. W zakresie, o którym mowa w art. 75 ust. 2 pkt 2 lit. a uod należało przedstawić rzetelne dane. Prezes wyjaśnił, iż odpad nie stanowił oleju odpadowego o kodzie 13 02 08*. *Został zaewidencjonowany z błędnym kodem. W KPO (...) powinien być wykazany jako 14 06 03*.*

(akta kontroli str. 93)

Według informacji przekazanej przez firmę transportującą odpady⁴⁹, która została opisana w punkcie dotyczącym nieprawidłowości polegającej na nieujęciu tej transakcji w ewidencji - NIK uznała, iż odpad stanowił olej odpadowy o kodzie 13 02 08* i z takim kodem powinien zostać wykazany w sprawozdaniu za rok 2021.

(akta kontroli str. 645)

8. Przedsiębiorstwo nie dopełniło obowiązku terminowego złożenia sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu odpadami za rok 2020. Sprawozdanie to zostało przez MPK złożone 26 października 2021 r.

(akta kontroli str. 367-382, 722)

Na podstawie art. 76 ust. 1 uod podmioty obowiązane do sporządzenia sprawozdań powinny je składać w terminie do dnia 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy.

Prokurenci Spółki wyjaśnili: *Roczne sprawozdanie zostało złożone po terminie z powodu błędu pracownika, który zajmuje się obsługą BDO.*

(akta kontroli str. 788)

9. Przedsiębiorstwo prowadziło zbieranie olejów odpadowych, w sposób nieselektywny, dokonując mieszania olejów o kodach 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*.

(akta kontroli str. 418-419, 443-445)

Według art. 90 uod, oleje odpadowe zbiera się selektywnie, o ile jest to technicznie wykonalne, z uwzględnieniem wymagań określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 33 ust. 2, tj. w rozporządzeniu w sprawie postępowania z olejami. Rozporządzenie to w § 2 ust. 3 dopuszcza mieszanie różnych rodzajów olejów odpadowych, jeżeli nie wpłynie to negatywnie na proces ich odzysku lub unieszkodliwiania.

Prezes wyjaśnił, że *oleje zmagazynowane w celu przekazania do powtórnej rafinacji w procesie R9 były kwalifikowane na podstawie informacji, od podmiotów, które odbierają i przetwarzają oleje odpadowe. Oleje o kodach 13 02 05* i 13 02 06* trafiają w procesie do jednej instalacji (...) Obecnie Przedsiębiorstwo wdraża magazynowanie w osobnych zbiornikach.*

(akta kontroli str. 246)

Przedsiębiorstwo nie pozyskiwało informacji do jakiego procesu przekazywało wytworzone w nim oleje odpadowe. W dokumentacji MPK nie gromadzono danych o rodzajach procesów odzysku (R1-R11) lub unieszkodliwiania (D1-D12) przekazanych odpadów⁵⁰. Pomimo braku wiedzy i gwarancji, że dokonywanie nieselektywnej zbiórki nie wpłynie negatywnie na proces ich odzysku lub unieszkodliwiania, Przedsiębiorstwo dokonywało mieszania olejów odpadowych⁵¹.

(akta kontroli str. 474, 644-645, 670)

⁴⁹ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁵⁰ Dane te zostały zweryfikowane w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK. Wnioski skierowano do dwóch podmiotów: w dniach 20 i 27 czerwca 2024 r.

⁵¹ Przedsiębiorstwo nie określało składu mieszaniny olejów odpadowych, w zakresie zawartości: wody i zanieczyszczeń stałych, PCB, siarki, chloru, glinu, krzemu, emulgatorów, substancji zmydlających i gęstości mieszaniny.

Informacje o rodzajach procesów odzysku, w odniesieniu do większości wytworzonych olejów odpadowych, zostały pozyskane przez Spółkę w trakcie trwania kontroli⁵².

(akta kontroli str. 101)

Według art. 27 ust. 3b uod wytwórca odpadów niebezpiecznych zwolniony był z odpowiedzialności za gospodarowanie tymi odpadami z chwilą przekazania ich do ostatecznego procesu odzysku lub ostatecznego procesu unieszkodliwienia. Prezes wyjaśnił, że *wszystkie wytworzone przez Przedsiębiorstwo oleje odpadowe zostały poddane procesowi odzysku R9*.

(akta kontroli str. 93)

W trakcie kontroli Przedsiębiorstwo podjęło decyzję o zmianie postępowania z olejami odpadowymi. Rozpoczęto wdrożenie systemu zbiórki selektywnej uwzględniającego oddzielne gromadzenie olejów odpadowych o kodach 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 08*⁵³. Przygotowano oddzielne zbiorniki do magazynowania olejów.

Dyrektor wyjaśnił, iż *w związku z decyzją o zaprzestaniu mieszania olejów planowany jest zakup drugiej zlewarki na zużyty olej (...)*.

(akta kontroli str. 443-445)

10. Przedsiębiorstwo magazynowało oleje odpadowe w zbiornikach, które nie zapewniały odprowadzenia ładunków elektryczności statycznej. Zbiorniki nie zostały uziemione ani wyposażone w inne środki ochronny przed ładunkami elektrostatycznymi.

Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie postępowania z olejami odpadowymi: Oleje odpadowe zbiera się do pojemników, m.in. odprowadzających ładunki elektryczności statycznej.

Prokurenci Spółki wyjaśnili (...) *wdrożono od września br. (...) odprowadzenie ładunków elektrostatycznych ze zbiorników poprzez zastosowanie zacisków uziemiających wyposażonych w przewody podłączone do instalacji uziemienia.*

(akta kontroli str. 788.)

W trakcie kontroli Przedsiębiorstwo wyposażyło zbiorniki do magazynowania olejów odpadowych w instalację zapewniającą odprowadzanie ładunków elektryczności statycznej.

(akta kontroli str. 790)

11. Przedsiębiorstwo nie dochowało należytej staranności i w nieodpowiedni sposób zabezpieczyło przed nieupoważnionym dostępem do wytworzonych i magazynowanych na terenie MPK olejów odpadowych. Stosowane zabezpieczenia nie zapewniały kontroli dostępu do przechowywanych olejów odpadowych ze względu na to, że:

a) oleje odpadowe były gromadzone i wstępnie magazynowane w zlewarcie olejowej, o pojemności 80 litrów. Zlewarka była ogólnodostępna na hali napraw. Dopiero po jej napełnieniu⁵⁴ oleje były zlewane do właściwego zbiornika w magazynie;

⁵² Informacje uzyskano 5 czerwca 2024 r. tylko od jednej (z dwóch) firm transportujących odpady. MPK (do dnia 2 lipca 2024 r.) nie dysponowało informacjami o ostatecznym procesie odzysku lub ostatecznego procesu unieszkodliwienia dotyczących odpadów o kodach 13 02 08* oraz 14 06 03* przekazanych drugiej firmie.

⁵³ Wdrożenie selektywnego zbierania odpadów, potwierdzają dokonane 23 sierpnia 2024 r. przekazania odpadów: KPO 00017/2024/KPO/0001/000103127 odpady olejowe o kodzie 13 02 05* i masie 0,1580 Mg, KPO 00016/2024/KPO/0001/000103127 odpady olejowe o kodzie 13 02 06* i masie 0,1400 Mg, KPO 00015/2024/KPO/0001/000103127 odpady olejowe o kodzie 13 02 08* i masie 0,8800 Mg

⁵⁴ Co mogło trwać wiele tygodni z uwagi na objętość zbiornika oraz uwarunkowanie zrzutów olejów interwałami wymian olejów w pojazdach.

b) główny zbiornik magazynujący⁵⁵ oleje odpadowe wyposażono w zamknięcia wlotów, usytuowano go jednak w pozbawionym drzwi wejściowych i zamknięcia, otwartym garażu.

(akta kontroli str. 418-442, 443-469, 470-471, 473-474)

Na podstawie § 4 ust. 4 rozporządzenia w sprawie postępowania z olejami odpadowymi: w miejscach magazynowania olejów odpadowych dostęp do nich, w celu opróżnienia lub wymiany pojemnika, powinien być ograniczony do właścicieli pojemników lub przedsiębiorców zajmujących się gospodarowaniem tymi olejami odpadowym.

Prokurenci Spółki wyjaśnili: *Oleje odpadowe są magazynowane w osobnym zamkniętym pomieszczeniu⁵⁶, do którego dostęp mają wyznaczone w poleceniu ustnym osoby (mistrz zmiany). W tym samym pomieszczeniu obecnie⁵⁷ są przechowywane zlewarki olejowe wykorzystywane do wymiany oleju w pojazdach. MPK nie posiada wdrożonej procedury postępowania z olejami odpadowymi. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem takiej procedury. Dostęp do olejów odpadowych (...) posiadali wszyscy pracownicy dokonujący obsług technicznych (...).*

(akta kontroli str. 788-789)

Zdaniem NIK stosowany w latach 2020-2024⁵⁸ w MPK sposób przechowywania zużytych olejów będących odpadami niebezpiecznymi nie zapewniał odpowiednio skutecznego zabezpieczenia przed dostępem osób nieupoważnionych, ponadto w MPK brakowało uregulowań wewnętrznych dotyczących: postępowania z odpadami niebezpiecznymi, funkcjonowania zabezpieczeń oraz wskazujących osoby, które w imieniu Spółki posiadały dostęp do zbiorników z olejem odpadowym i realizowały zadania z tym związane. Nieposiadanie przez Spółkę efektywnych zabezpieczeń, mogło skutkować brakiem należytej kontroli nad ilością wytwarzanych i zbieranych w MPK olejów odpadowych.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych Spółka wdrożyła zmiany: garaż zostały przebudowane i wyposażony w zamykane drzwi wejściowe; klucz do drzwi wejściowych i do kłódki zamykającej Mausser, umieszczono w pomieszczeniu Mistrzów na hali napraw w zamykanej skrzyni na klucze; zainstalowano monitoring magazynu olejów odpadowych; zlewarka z ogólnodostępnej hali napraw została przeniesiona do zamykanego magazynu. Ponadto Przedsiębiorstwo opracowało stosowne regulacje wewnętrzne⁵⁹ i rozpoczęło prace w kierunku ich wdrożenia.

(akta kontroli str. 443-468, 789, 791-794)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Zaktualizować wpis w BDO w zakresie rodzajów wytwarzanych w MPK olejów odpadowych.

⁵⁵ Mausser 1000 litrów.

⁵⁶ Wdrożono od 20 czerwca 2024 r.

⁵⁷ Wdrożono od 2 września 2024 r.

⁵⁸ Do czasu rozpoczęcia kontroli

⁵⁹ Uchwała nr 1/IX/2024 Zarządu Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Sp. z o. o. w Stargardzie z 16 września 2024 r. w sprawie wprowadzenia procedury postępowania z olejami odpadowymi w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania procesów oraz spełnienia wymagań prawnych w Miejskim Przedsiębiorstwie Komunikacji Sp. z o. o. w Stargardzie.

2. Prawidłowo prowadzić ewidencję oraz sprawozdawczość olejów odpadowych w zakresie odrębnego ujmowania w nich wszystkich rodzajów olejów odpadowych.
3. Prowadzić karty ewidencji odpadów na bieżąco.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 24 września 2024 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler
Małgorzata Paciejewska-Sokołowska
Specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Z up.
Bogusław Wójcik
p.o. Wicedyrektor Delegatury

.....
podpis

.....
podpis

dokument podpisano elektronicznie